

Lyckligt val i Israel

Resultatet av valet i Israel är på en gång oväntat och glädjande. Man torde allmänt, även på de håll där en sådan utveckling ansågs olycklig, ha räknat med förluster för det egentliga regeringspartiet, Ben-Gurions moderat socialdemokratiska Mapai, och betydande vinster för den extrema högeroppositionen, företrädd av det nationalistiska Herut. Men valet har i stället inneburit en konsolidering av de mellanpartier som främst uppbar och måste uppbära regeringen, och därmed ett befästande av den israeliska demokratin. Intet av de många nya partier som värdade till nationella och religiösa särgrupper, främst de nya invandrarna från Nordafrika och Asien, har nått något mandat eller någon avsevärd anslutning bland väljarna.

Det centrala faktum är att Ben-Gurion och Mapai vunnit en seger som med hänsyn till den genomförda proportionalismen i Israel ter sig stortad. Partiet har förut under självständighetstiden sakta gått tillbaka. Det hade 1949 46 av de 120 mandat, 1951 45, 1955 40; nu har ställningen från det första knesetvalet återerövrats. Detta innebär sannolikt till stor del en personlig seger för den 73-åriga premiärministern, vars auktoritet ständigt stigit under de senaste årens kriser och konflikter och vars slagkraft under valkampanjen visade sig orubbad. Det innebär också en framgång för partiets förnyingsaktion, markerad av att förre generalstabschefen Dayan, förre statssekreteraren i försvarsdepartementet Peres och förre ambassadören i Washington och vid FN Eban fått några av de främsta platserna på Mapais kandidatlista. Men i första rummet får man anta att Israels lyckosamma utveckling och samtidigt fasta och försönliga utrikespolitik vunnit nya väljare för det parti som närmast varit ansvarigt för landet sedan den självständiga statens upprättande. Konsolideringen markeras också av att det liberala progressistiska par-

tiet — de intellektuellas parti mer än något annat — gått framåt efter att praktiskt taget under hela självständighetstiden ha samverkat med Mapai.

De obetydliga förskjutningarna i de till vänster om Mapai stående demokratiska partiernas styrkeförhållanden är av mindre intresse. Väsentligt är däremot att kommunismen lidit ett svårt nederlag. Partiet har tydligen övergivits av både judiska och arabiska väljare; de araber som tidigare röstat kommunistiskt snarast på grund av sympati för Nasser och den arabiska nationalismen har i stor utsträckning lämnat partiet efter konflikten mellan Nasser och den ryske diktatorn. En större del av araberna än tidigare torde ha röstat på kandidater som stöder Mapai.

En framgång för Herut var allmänt väntad; partiledaren Beigin, som med betydande sakliga kvalifikationer förenar en sällsynt retorisk förmåga i den folkliga genren, har firat triumfer under valstriden. Men Heruts vinster inskränkte sig till två platser. Att partiet får 17 i stället för 15 mandat i kneset ökar knappast dess inflytande; snarare måste intrycket bli att partiet, som satsat alla krafter och alla propagandamedel på detta val, definitivt visat sig ur stånd att bli något slags alternativ till Mapai. Och de små vinster som Herut gjort synes uteslutande ha vunnits på det andra högerpartiets, de allmänna sionisternas, bekostnad. Detta sistnämnda parti har gått tillbaka från 13 till 8 platser, varför den samlade högern, som de senaste åren behärskat stadsstyrelsen i Israels största stad, Tell Aviv, gått tydligt tillbaka. De religiösa partierna, liksom centern hos oss och en rad katolska minoritetspartier i Västeuropa inriktade på speciella krav och alltså snarare en påtryckningsgrupp än ett vanligt parti, återkommer som alltid med praktiskt taget oförändrad styrka. De har långa tider varit allierade med Mapai och är i princip redo att stödja och ingå i varje regering som i stället för kulturkamp väljer uppgörelse med och eftergifter åt de religiösa.

Ben-Gurion regerar för närvarande med de tre demokratiska socialistpartierna och progressisterna. Det är möjligt att han nu breddar koalitionen, så att den, liksom under flera tidigare perioder, också kommer att omfatta de religiösa. Det har också framkastats att han skall ta farväl av de båda vänster-socialistiska partierna, eller åtminstone av Mapam, och ersätta dem med de religiösa partierna. Under inga förhållanden är det sannolikt att han får igenom sitt huvudkrav på majoritetsval efter brittiskt och amerikanskt mönster. De mindre partier som kan tänkas ingå i en ny koalition, inte minst progressisterna, har så energiskt bekämpat majoritetssystemet under valkampanjen att de inte gärna kan ge vika på denna punkt.

Framför allt visar valet att försöken att mobilisera de nya invandrarna — till stor del okunniga och ekonomiskt-socialt efterblivna eller eftersatta — mot den av Ben-Gurion ledda styrelsen nästan helt misslyckats. Arbetet för att häva splittringen, att på några år göra de från isolering och elände i Afrika och Asien kommande judarna till israeler genom en intensiv integration, har varit framgångsrikt. "Amerika är en smältdegel, Israel är en tryckkokare", förklarade Jerusalemets för några dagar sedan avlidne borgmästare Agron. Det är ett cyniskt, efter judarnas själv-ironiska tradition avpassat uttryck för en stor, med rationalism och entusiasm bedriven politik. Valen klarlägger att Israel vunnit i enhet och därmed i styrka.

6/11

Inbjudan till Chrustjev

står fast, förklarar regeringen. Vi skall för dagen inte kritisera inbjudan i sak, inte upprepa alla de argument som talar mot den. Men alldeles oberoende av saksfrågan ter det sig osmakligt och förödmjukande att den svenska regeringen framhäver sin inbjudan utan särskild anledning, trots den öföfl den ryske diktatorn ansåg det lämpligt att ge både regeringen och oppositionen vid sitt återbud i somras. Tydligen är det än en gång hr Sohlman som i sin mjukhet åt båda hållen lyckats återknyta den naturliga förbindelsen mellan Chrustjev och Undén.